

BUNJEVAČKA I SOKAČKA VILA.

S U B O T I C I.

Subotice slavni grado
Zelen — grano sve mi nado
Zdravo da 's u pjevu mom!
Ni mi skinut te s pameti,
Moja duša k' tebi leti
Kano ptica gujczadu svom.

Ta u tebi moga bića
Prvi danak mi zasvića
Na bijeli ovaj svijet;
Sladkom hranom mene rani
I stan dade mirovani
Za djetinskih mojih liet!

Svaki putić tvojim krajom
Okupi mi duh moj rajom,
I viok taj bje sretan, blag:
Svaka travka, svako bilje
U igranju ono milje
Za mene je spomen drag.

Da, drag si mi gradu mili . .
Čeznuć duh se k' tebi krili
Ko jutrenjom suncu dan:
Pun si čara i dragosti
A na licu nij žalosti
Slavenah je takvi stan.

Nu jedna ti grdna malna
Što zadaje jiedni rana'
Rodoljuba svakom sad;
Pa zato ti pjesnik vieran
U svom sreću uznemiran
Niti mož pregorit jad. —

Ah! ruši me teška tuga
Da si nasto biodan sluga
Pokraj silna blaga tvog:
U sercu ti živi grievak
A uduši uma sievak
Svih te svojstvu dari Bog.

Ipak si mi neuk jako
Jar si svoje pravo smako
Rad dušmanske volje zle;
Još neviara svih plemića
Ukide ti pokret žića
I obore svim na tle.

Gdje ti onaj ponos dičan
U povjesti spomen viečan
Čim se diči narod drug?
Ti zanika majke dojku
Sina učiš i djevojku
Na madjarski mliti krug.

Gdje l' ti knjige, gdje li slova
Da u glavi štogod nova
Naumiš izhitrit sam?
I sad si mi u prostoti
Kano njoj se da zaroti
Ah! prosviete bježiš hram.

O moj gradu milovani
Ti mi samcat sam na strani
Boraviš predubok san:
Nit je tebi do tvog bića
Nit je tebi do tvog žića
Prolazite zaman dan.

O moj gradu rodni domo
Zdravo da 's u pjevu mome
Te razvi mu svoju grud!
Evo posestrima Vila
Javor-tamburu mi svila
Da te svirkom pratim svud.

Počuj cilik nujnih žića'
Kakvo roje od željica'
Iz robstva ti žudeć dig:
Nut polomi tvē okove
Devetnajsti viek te zove
Pod „Slobode“ slavni stieg.

Neka dogje što doć mora
Neka puca bjela zora
Dosta te je bila noć!
Neka bježi san sa oka
Napredku je sada toka
Za njim ima svako poć!

Neka grane srieće danak
A rat vodiš za obstanak
Naroda ti slavna tvog!
Neka dogje željno doba
Da uskersneš izpod groba
Na angjela glasni rog!

Subotice mili grade
Zelen-grano sladke nade
Primi spjevom pozdrav moj!
Moja duša k' tebi leti
Vazda si mi u pameti
Kano dievi soko svoj!

Jukić.

SUNCE I LJUBAV.

Najljepše je sunce
Kad se zorom rodi,
Te ti rujno, sjajno
Iz iztoka hodi.
Najljepša je tako
Ljubav naša tada,
Prviput kad plane
U sred srca mlada.

Najžešće je sunce
U po biela dana,
Kad na tjeme pada
Jara nam sunčana.
Najžešća je tako
Ljubav kada stigne
Na vrh svojih slastih,
Pak nas u raj digne.

Najsjetnije j' sunce
Kad večerom mine,
Razstajuć se svietom
Zadje za planine;
Najsjetnija tako
Ljubav naša tada,
Kad se razstat mora
Dva mila i mlada.

Jao! bez sunca danku,
Majci jao! naravi!
Ali kuku, jao!
Srceu bez ljubavi!
Bez nje ti je tužno,
Plačno, pusto, hladno, —
Bez nje sto put svak dan
Umire ah! jadno . . .
Milanko.

D A N I C I.

Tebe gledam sjajna moja zvjezdo
Kano slavulj meko svoje gujczdo,
U tebi mi svedj počiva boran
Duh slavjanski bodar, neumoran.

Oko tebe zvjezdice titrauke
Najvešćuju svietu blage danke,
A sred njih tvom ob uzglavju svoje
Čarni mjesec trake razsuo je.

Bježe zviezde, bježi mjesec bliedi
Danak sviće, danićicu sledi;
Sunce nebo na visoko skače,
A ti zviezdu zavijaš oblače?

Nezavijaj Božjega ti neba,
U zviezdi mi toj živiti treba;
Nju mi gleda veliko i malo,
Ona mi je slavstvo razdrágalo!

Nek zalaze zviezde bliskavic e,
Nek sakriva mjesec bliedo lice:
Moja zviezda na ugarskom svodu
Neka trepti momu milu rodu!

Jer dok tebe, oj danico! gleda
Usnut mu se med narodi neda:
Za tokom će i pred njevga vrata
Sinut sunce traći vječna zlata!

Tad će ustat prosviećen i čio
Moj bunjevsko-šokački rod mio,
Te mu sreći neće biti kraja
Dok nebeska vječna bude raja.

A ti blago povjetarce sviraj,
Lakim krilcem u strunu mi diraj :
Da, dok gledam danicu si milu
Ljubim žarko-ljubim svoju vilu !

Blaž.

BENJAMIN.

S'magjarskoga ponašio T v. Pletikapić.

(Produženje.)

V.

Djeca po velikih gradovi obično nemaju drugoga javnog mjesta za igru, nego gdjekoji poveći trg, širju ulicu, gdje jim svaki čas prieti pogibelj, da ih zgaze kola, te jim slome ruku ili nogu. Benjamin bi kadikad izlazio na ulicu ili na trgove za nestašnom djecom, ali mu se njihove zabave nisu baš dopadale. S ovakove igre vraćaju se kući, često bi rekao Marići :

— Zamoli majku, da nas pusti na kalvariju. Molit ćemo se dragom Bogu, mili mi se biti u lijepoj kapelici; ondje mi je milija zabava, nego kad me po sokaku amo tamo gurkaju.

Pa ovo dvoje djece moljaše na kalvariji tolikom pobožnošću; da su im se sigurno i angjeli u nebu radovali. Ovo su bili najljepši trenutki njihovih praznika.

Jednoć u listopadu po podnevu kad se već sumrak hvatao nad gradom, izvaraše drugovi Benjaminina na njeki trg, koj je bio vrlo živahan stoga što je ondje vojnička glasba svirala. Na uglu njekoje ulice skoči među nemirnu djecu čili konj; svaki se gledao osloboditi, kako je mogao; samo jedan slabiji od drugih, pade na lice uprav pred konja. U ovaj mah doskoči brzo odvažan i pun mladjalne snage hrabar mlad čovjek, sigurnom rukom pograbi konja za uzdu, tako da je konj u isti mah počeo natrag koracati; zatim obrativ se natrag podigne ozledjeno diete: diete ovo bijaše Benjamin, a snjeli njegov osloboditelj brat mu, Jozo.

Odmah se upoznaše jedan u drugoga; Benjamin se baci bratu u naručaj veće mu :

— Ti si to brate moj? Hvala ti liepa na pomoći. Gdje je taj zločesti konj?

I konj je popostao, brižno zaziruć, nije li se dogodila nesreća.

Sabrana svjetina otvori put, da se Jozo mogao s ranjenim si bratom udaljiti.

Jozo, koj se tako uplašio, da je pobliedio, više je nosio nego vodio kući Benjaminina.

— Neplaši se, mila majčice, — reče Benjamin kod kuće, — ništa mi tako rekuć nefali; Jozo me oslobodio.

Ivka zagrlila najednoć obadvojicu; Benjaminina položi u postelj, te uze promatrati ranu, koja je samo neznatna bila; pa kad je djetetu oprala sčela krv, činilo joj se, kao da se opet smije, oči su mu i sad tako živahne, ko i prije.

— Nije teška rana! — reče mati zahvalnim pogledom Jozi; — dobri moj Jozo, ti si ga oslobodio. Hodi da te zagrlim, dragi sine, s Benjaminom i mene si spasio . . .

Jozo, koj je dosada većma pokazivao svoju odurnost, nego li nježnost, razplakanima očima, sbunjen stajaše pred majkom, sagnuo se k malome bratu, te ga zagrlilo.

— Vrlo te volim — reče mu Benjamin mazno.

— I ja, — reče Jozo sasvim ganuto.

Od ovog časa među Josom i Benjaminom nastala je najnježnija ljubav bratska. Kad se Jozo s posla kući vratio, najprvo se sukobio s Benjaminom, koj se uzvreo Jozi na koljena, da ga laglje uzmogne zagrliti, onda rukom u ruci unišli bi, a Benjamin bi mu pripovjedaao, kako je proveo dan.

Od ovo doba nije Jozo na večer išao u krčmu, gdje je dosad vrijeme, novce i zdravlje trošio, nego je ostao kod kuće, te se igrao s malim kumčetom. Često bi ga pazljivo slušao, kad ki Benjamin na glas čitao; jednoć mu ovako reče :

— Ti znaš tako čitati, kao odrasli učenjak! Čuješ Be-

njaminine, ti bi mogao i mene malko naučiti, jer bomo ja teško slabikam; kad bi znao dobro čitati, išao bi sa svojimi drugovi u nedjeljnu školu; mnogo bih koješta liepoga ondje naučio . . .

Liepo li ji bilo vidjeti, da bi tko naslikao, kako sjedjaše mali, slabi, bliedi dječak na koljenu svoga snažnoga brata, pa ga uči čitati. Mladi je učitelj osbiljan i strpljiv, a stariji brat ponešto nespretan u shvaćanju, a to je baš onaj razdražljiv pojav.

Koncem zime već je Jozo točno čitao, a dobre knjige, koje je od onda počeo prevrtati, ne ostaše bez znatnoga utiska na njegovu dušu.

Benjamin se spremao na prvu sv. pričest; ali mu međjutim njeko nevino često hlepje uznemirivalo dušu.

SLOGA, I LJUBAV PRAMA DOMOVINI.

I.

Stara je rieč: kakva obitelj, takav narod; kakvo stablo takav plod; kakvi odhranitelji, takvo čedo. Grad odbija deblu grane; jesenski vjetar raznosi mu lišće, al neštećen ostane li koren deblo će steći prvobitnu jakost, postić izgublenu liepost.

I naš junački narod, čestita braćo moja! što nutarnji, što vanjski nemiri, mrzost i zavist, a najviše kleta nesloga, Bog ju ubio! kako sveudilj tako i danas riva nemilonce za vjekove u propast tmine duševne. Bje da Bog da, sinci slavenski! te se osviestili, te progledali, nad stanjem našim današnjim čemerno proplakali, trojednomu se Bogu zakleli: ikad il nikad, danas ćemo biti složni! Što je suzdržalo nas i naš narod od oto propasti, van vedar um, jaka mišica, domišljatost, i junačka odvažnost, gostoljublje, prijateljstvo rodbeno, vjernost, želja za slobodom, te nada u Boga i sjajnu budućnost. A u tome žive nam slike, živa izgleda, na prvu junaku Kraljeviću Marku. Jer ni sam grčki Akile nepredstavlja tako vjerna čudi grčke u doba junačkih, kakono Marko čud slavensku od Turakah i do danas. Junaci drugih narodah bore se i pobjeđuju, bore se i s Prusi danas ginu, al naš junak, junak nad umrllostju negine, on tiho i spokojno spava u sladkome sanku. Neželi pri poslednjem času svetlih dvorah, zlatom i gvoždjem oklopljenih vojnikah, nego vedro nebo, zelenu goru i pogled pobožna kaludjera. Hajduk, nopola razbojnik, napola junak, ipak ljubljen od naroda, koj se ponosi jednim ponosom s Kraljevića Marka, — znadiaše u svoje vreme skupiti pod stieg svoj, pod zastavu narodnu sokole sive na odpor dušmaninu; znadia, še složiti ogranke naroda svoga u razkršno doba pobjede ili pada. A što je danas, a što je od njegova vremena da se Slavjani složiti nemogu? što drugo, nego to, da nepojme rieči sloga.

Što je dakle sloga? Oj liepa i uzvišena, oj sveta i častna rieči! kad te spomenem srce mi zaplače, kad te se sjetim duša mi zakuka; jer te u našem domu, među našim narodom najmanje nalazim. Ti si uzrok, manjkava riečeo! što smo tudji na ognjištu svome, tudja samovolja kad je htela od nas te odbila! onim si se odtudjila, koje si nekoć u predšastnicah najvećma ljubila! onim si se odtudjila, koje si vjekoma svojim mliekom dojila i jestojkom hranila :

Oj od Boga slogo sveta — zaklinjem te Bogom živim
Pogledj sretna k nam opeta — Slave majke okom sivim
Da prestanu biede, zla — već jednoć sa našeg tla!

Pitate me, rodi moji! što je sloga? i velim: sloga je slobodno sukladje samostojnih, raznih silah il živaljah u jednu svrhu; jest rieč, koje neuzimajmo izprazno u usta svoja; rieč, koja išće političan i književan sporazumak.

Mi smo dakle slobodni življi onoj ejeloci, koju slogom

oživljemo, te smo razni, i samostojni u svem s toga, što se, ma i raznim putem idući sudaramo u težnji za jednom svrhom. Da mi svi jedno te isto o jednoj stvari mislimo, to je sloga politična. Al sloga književna onde je, dje najveća razumna sloboda vlada, pod kom slobodom bez sile i napora knjiga se razvija, a ta sloga cilja tamo: da se svi dusi i sile duševne sjedine u prosvjetli naroda. Pa upravo to je razlog da je u književnoj borbi knjizi život, a ovaj pokazuje put prosvjetli. — Na stranu dakle strasti i sumornosti! oduševljenost za sve pošteno književno, i narodno neka vlada medju nami! Mir i živahna podpora svakoga člana neka stupi amo pod narodnu zastavu! Ladnokrvcem, nelajcem, ogovoriteljem, zlim otpornikom i razdornikom, zidine svete bratskih krugovah! medju vami mjesta neima! Jednodušno, složno i napredno za onim što je sveto i narodno!

Istina, sladka domovino! ti se nedliš imenom Omira i Sofokla, kojim je cio sviet otačbina, nedliš se spomenici i nauci razbludne Atine, što ju sjeverni narodi više putah preko godine vide, nego svjetlo Božjega sunca, — nu niesi ti, oj premila majko! — predobro znamo — ništa drugo imala, nego s bunjenju uspomenu starih vremena, sbunjenu želju novoga doba.

Slavijo dična! Slavijo južna! imala si samo tvoje šume i tvoju pušku, tvoju dobrotu i hrabrost, tvoga Marka.

Blagoslovljeni vi nepoznani junaci, vi siromasi bez imena! Blagoslovljene muke, koji za svoj narod i za svetu svoju domovinu pretrpiste! Blagoslovljena krv, što ju ga nmučad i za dalku dragu rođjenu braću prolieste! Malo koga od vas imenovat će dogodovština. I ako imenuje, i ako spomene, spomenut će golo ime; jer uspomeno vaše zabilježene na suhu lišću vaših šumah, s njim su i izlezle; a od uspomenah žičah vaših tužni su samo evo ostaneci, prilični ostanekom razpadnuta mrtva tiela, koje ni isto bratsko oko razpoznati nemože.

I premda tako, sladka moja otačbino! živit će itako vitežtvo tvojih junakah u njihovih sinovih; živit će, ako ne na prahu ove zemlje, što no će ga raznieti vjetar stoljećah — i vaša imena, o junaci! i velika junaštva i visoke misli živit će upisane vječnimi slovii u sjajuosti Božjoj!

Tako zlatnimi traci obasjava sloga srce rodoljuba; tako željan slavjanske sloge o kojoj vavieke misli, sniva, govori i piše, ljubi svoju narodnost i jezik, ljubi si blagu domovinu. Slavjanska braćo! slavske sestrice Bačke i Banata i sve slavske zemlje krasotice! Bog hoće, pravo naše želi: erkva i učiona, varoš i obćina, kuća i poljana, gora i dolina kud hodite kud broдите u slavjanskoj slozi neka ori neka sbori našom pjesmom, našim duhom, našom riečju! Sunce sloge nek užije ljubav u sreih naših prama našoj domovini.

Domovini? Domovina nije nam ono, dje smo se rodili, — nego dje smo u zalog ljubavi zemljice majke mladost i život sprovodili, inače bi čedu na morju rođjenomu mjerne bila domovina. Bačvaninu i Banatjaninu domovina je Ugarska, a otačbina ravna Bačka i plodni Banat, dje u ladnih grobovih, slavski brate! počivaju kosti djedovah tvojih.

(Slidi.)

P T I Č I C A.

(Preveo iz Magj. Josip Temunović preparandista.)

Prošaste zime jednog lepog dana šetao sam se u B. vrtu. Snog pokrivaše drveta i zemlju. Med dugačkim stazima malo šetaoca se ukazivalo; i sunce sa slabi traci jedva mogaše progledati kroz jutrenju gustu maglu, negrijaše čuteću prirodu.

Bez svakog vodje otišao sam u najnepoznatiju stranu vrta, gdje opazivši, jednog od 10—12 godinah, lepog, al sa svim uerno obučenog dčete, koji s jednog mesta sneg sa rubcom metaše, i mrvice od kruha bacao na najbližijima drvećima od zime drhklučim pticam. Stari, prosto obučen sluga vidio se paziti, koji japundžiju dčeta na ruki nosaše, koju je svukao sa sebe, ne da bi svoje goste sujom poplašio.

Mnoge lepe ptice su imale dio u ovoj gostbi. Takvi bratoljubi al proždrlice vrabei med trajnim cvrkutanjem o najvećih komadah su se nadmetjali; zebe bojazno se spuštilo sa grani kestenah, da u prosutom jelu dio imaju; senice pako pojedino su sletile na zemlju, i u najdalje grme odno-sahu bojazno ugrabljene mrvice, i sve ove umiljate male ptice trajno su pčvale, hvalu davajuć njihovim dobroćinitelju.

Dčete sa najvećom radostju gledaše ovaj pir malih pticah; s očima je uvek pazio na te, koje su se najslabije vidile i drugim približati nisu se smile; i ovima je s velikom pazljivostju bacao mrvice, i iz srca se radoval, ako je njima te izpréd proždrlostju jačijih sačuvati mogao. Tom mčstu i ja se približah, i ceo somun sam razdrobio sirotim gladnim pticam, kojeg sam danas kupio. Dčete svelikom radostju zahvali moju blagodarnost.

— Sirote ptice, govoraše meni, nemogu naći rahnu pod snegom; treba, da se smilujemo im.

— Vi dakle, volite ptice, upitam ga.

— O da! najvećima senice; govoraše oči odkronu, kano da suze thia sakriti.

Razumiah, da ovima suzama kakva žalostna povost služi uzrok, i zaoto nisam bio hrabar više pitanja staviti mu. Dakle opet veoma mi se prekrasno vidilo osviđeno biti u tajnim jednog dčeta, u komu toliko stiostrorstva sam opazio. Neznam s kakvim načinom zar vredjah njegovu včrnost, i kakvo ga uvodih na izkaz njegove povosti, koju takvo zdravo željah znati, bez, da sam ga otom pitati smio; al dčete sa slugom, koji se vidio paziti na njega, nekoliko reči stavise, ponda dalje smo počeli šetanje sлагanima korakima na nepoznatj stazi, sledeće govoraše meni sa sumornim glasom.

Da, gospodine, volim poljske lepe ptice, jer veoma mi prekrasne uspomeno stavljaju u srcu: volim al ni takvo, kao drugi zatvoreno u kavezu, i vako ukrajtjene od njihovo slobode, koju iz Božije volje uživaju; al brani volim ovo male ptice, koje nitkom neškode, i svakom na radost jesu.

Ovih prostih, al takvih mudrih rečih čuh iz usta ovakve mladosti dčeta čudenje su stavili u meni. Al na um mi je došlo, kakvo ima takvog zreloga uma, kojeg tuga i nevolja daje, i brezdvoyidbe s ovakom zrelostju uma ja bio naš mladi brat. Dčete je uzdahnuo i dalje govoraše:

— Bila je u mene s jednom godinom mladja, sestra, koja isto takvo misliah, kao ja. Sirota mala Zorica! ako samo jednog, na kaležu cveljah uhvatjenog lepira mučiti se vidila, već su joj oči suze ronile. Takva draga, takva dobra i takva bojazna je bila ona . . . sirota mala Zorica!

Oči na crno ruho dčeta bacih, i osviđeno mi biše nuz obraz mu lijuće kapljice.

— Prošastog leta; govoraše dčete, sa Zoricom na poljskom dobru matere bijasmo. Jednog dana u ganjku veselo smo se sigrali, kada iz najbližjega grma zamuknut jastreba glas udari nam uhsi. Zorica se uplašila i thia pobeći; al ja zaustaviah je i za mnom povukah grmu, da odteramo odtud tog gadnog gosta, koji jedva težko je odletio na širokima krilama. Iztrgana perja amo tamo su letila, odkrismo dakle listje grma; i jedno kukavno gnjezdo nadjosmo tamo, na koje je jastreb silu stavio. Sineci pojedno izidjeni bijahu, samo je jedno živilo izmčd toliko njih, i nevoljno drečalo, kano u pomoć zvašii nas. Matii im zaisto u boju svojih sinovah svoj život završila; samo je jedno ostalo u životu, izmčd njih najslabije.

Zorica polagano u ruku uzme oslobodjenu ptičicu.

— Sirota ptičice! govoraše; sad već nit mati, nit bratju neima, i zločest jastreb opet će doći. Ako je ovdo ostavimo, od gladice poginuti, il i nju će odneti.

Dakle odhranivat čemo je, govorah joj; i ako kad odjači, i mogućna bude sebi hranu prepraviti, dat čemo joj na-frag slobodu.

Zorica veoma se radovala mojima rećima, i malu ptičicu snama u kuću smo doneli. Opravljasmoo joj od belog pamuka gnjezdo, i obadvoje sa najvećom pazljivostju smo

je odhranjivali.

Naša ptičica hitro je narastla. Iz gole i male ptičice krasna šenica bi, s plavetnima krilama i scitromžutim podvoljkom i azurplavetnim orozom, koji tolikoput se nakostrušio, kolikoput se zlovoljila ili radovala. Dole i gore letila u sobi ceo dan cvrkutajuć i skakajuć, kano svoju slobodu zaktivaše. Govorah dakle Zorice :

— Nismo zaoto oslobodili sirote ptičice život, da je zarobljenu držimo.

Zorica suziti počela ; al opet uhvati šenicu i odjasmo u vrt.

Vrème je čisto bilo, nebo bez oblačno, i sunce u najvećoj krasoti je sjalo. Drveta su gizdavo nadarena bila sa voćem, i ružice sa najkrasnijim mirisom su ugadjale šetaocima. Zorica vidivši ovu krasotu priroda, oči na ruci stojuću ptičicu bacivši, i govoraše joj :

— Nezahvalna ! tako friško ćeš zaboraviti za nas.

Poljubismo našu malu ptičicu i Zorica otkrenuvši glavu, pušti je.

Šenica sa krilama veoma oštra razderavaše vazduh, i na jedno blizo drvo je sletila. Tamo počme onda iz sveg grla pćvati, kano svetkovajuć natrag dobijenu slobodu ; i makar-ekakvo je bila umiljata njena pćsma, Zoricino srce se opet veoma ražalostilo. Sela je nuz jedno drvo, i žalostno gledaše gore na nju. Najedanput, nemogavši održati žalost svoju, pred šenicu pružaše ruke, i glasno povikaše :

— Mandi ! Mandi !

Ovo je bilo ime ptičice.

Mandi na ovaj takvo poznati glas sletila sa drva i svojoj gospoici na ledje se namestila. O kakva je bila tada blažena Zorica ! i kakvo obljudiaše svoju malenu, kad je ona nju sa ernim kljunom štipala. Sestra sa slatkim i umiljatim glasom razgovarala se s njom, i šenica brezpristanaka je pćvala ; radost kapljice izterala na mladenom obrazu Zorice, i ptičica sa svilenima krilama ih sušila.

Evo, govoraše meni s nekakvom oholostju. Mandi neće se više raztaviti samnom.

Sirota moja sestra ! ona neznaše, kakvu je veliku istinu govorila.

Děte, od uspomelah svojih uciviljen, učutilo je. Ponda sa rukama otrvši lijuće kapljice i dalje govoraše :

Od ovog vrćmeha počec izmćd Zorice i Šenice još bližje bratinstvo se vidilo. Ptičica nikad neostavljaa svoju gospoicu ; makarkuda je išla, ona uvćk je za njom letila, i poznaše nju iz govora ; i ako svoje ime vikatije ćula, doletila je iz vrta, na taj poznati glas gospoici svojoj želju izpuniti. U jutru ptičica je budila iza snu ; mćd pevanjem sebi put je našla kroz prozor, sletila na postelju, i sa kljunom štipaaše ružične usne spavajuće Zorice. Sretna Mandi, ti si bila prva svaki dan, koju je Zorica zagrlila.

Al lćto veoma se hitro dovršilo. U grad nam trebalo natrag se povratiti. Sestra mi bolestna bila ; govorahu, da na najvećštijih lećnikah pomoć ima potrebu. Kada u grad dođjasmo, još slabije je nalazila sebe, i ložnicu svoju morala je ćvovati. Služavke mnogoput žalostno se razgovarale izmćd sebe, i mati mi, kada sa mnom i sestrom je govorila, ne jedanput je silna bila suzno lice u svoju rubcu sakriti ; al ja sve ovo svatiti nisam mogao ; jer nisam znao, što ćini to umrti ?

Mandi svakuda sledjaše gospoicu, takvo da ni jedan ćas bez nje nije znala biti, i višeput izpriповedjaše svoje nevolje ptićici. O kolikoput sam vidio malu Mandi na pruženima bćllima prstima šćdeti, smuđeno tužbu njezinu slušati ! Tuga u ovima ćasima ptićica se manula sa pevanjem, cvrkutanjem i skakanjem. Žilostna bi i nevesela, kano da kakvu tugu oseća. Kada Zorica u razgovoru sustajuć učutila, onda ptičica bližje pružaše k njozi svoju glavu, da kano ju hrabreć poljubi, nato obadvoje su zaspali sa bćlom kadifom pokrivenoj perini.

Jednog dana sam bijah u sestrinoj spavaonici. Mis-

liah, da spava, kada najedanput slabim glasom k sebi me zvala. S najvećom hitrostju približao sam se postelji.

— S Bogom brate ! govoraše, osetjam, da ću umrti . . . Gđe je mama ? Utešiti ćhiaše ju i govarah joj, da će odma doći.

— Zagrlime ; govoraše.

Prignem se, da je zagrlim, al ona mrtva je pala na perinu.

Ona je umrla ! s velikim plaćem sam pao na kolina prid postelju. U ovim ćasu u sestrinoj perini spavajuća šenica se probudile, i plać ćujeće na polak otvorenom prozoru je izletila. Tako mi se učinilo, kano da sestriu dušu sam vidio na azurplavetnim krilam u nebo uzdignuti se.

Ovde sam uhvatio ruku detetovu i stiskah je. On s velikom radostju je zahvalio na mojim bratinstvu. Tada pristupi k nama stari sluga, i vidio sam, da su mu oći pune suzah.

— Kazat će on vam, koliko sam trpio, počme opet dete, na slugu pokazivajuć ; Sirota sestra nije iztrošila svoju ljubav na nezahnalnu.

Děte je učutilo i ja ovo pitanje sam stavio mu :

— I od šenice što bi ?

Děte, uzdahnu, i dalje govoraše. Ćim sam se zdravlja zadobio, odma sam oćiašo na groblje k Zoricinom grobu odvedjah sebe. Kleknuo sam na studeni marmor i za dušu moliah joj se. Izmćd molitve jedne blize ptice pevanje udari nam sluh. Pogledah i u nuz grob stojeć i ciprusa grani jednu šenicu opaziah. Srce mi glasno kucalo, i povikah :

Mandi ! Mandi ! kano mi sestra obićavala ; i šenica na prst mi doletila.

Ja sa ljubcima i suzama poliah milu malu šenicu. Ptićica zato vreme je ćutila, i malo posle je odletila, i asylum tražila izmćd cvetjah na grobu usadjenom, i kano znati ćhiaše sa mnom, da je ona i sad one, koja pod zemljom u hladnom grobu poćiva.

Od ovog vrćmeha kolikoput sam iziřao u groblje, tolikoput sam vidio tamo lepu ptićicu višje križa gospoicinog. Danju mćd listjem ciprusa, noću pako mćd onim cvetjem odpoćivala, koja su bratinske ruke svakidan na križ metnule.

Prie nekoliko dana malu ptićicu na istom mćstu bez života smo je našli. I u smrti ni se thila razdeleti od sirote Zorice !

Za ovo vrćme dođjasmo do vrata. Jedna gospodska karuca su ćekala tamo na děte i vodju. Dćte, kakvo ćhia u karuca unići, ove reći govoraše mi :

— Evo vidite, zašto volim ja ptice !

S V A Š T I C E.

Djak s viřjih školah došao kući na praznike (vakaciju), dakako, srce roditeljah mu bijaše s radosti pripuno videći u roditeljskomu krugu svoga milovana, koga milovaše kano dušu svoju. U večer se djak spremi na noćnji opoćinak, izuje se i cipele svoje postavi uz krevet, a sam u krevet i sladko zaspal. Al kad otac ugleda mu cipele šuteć stade zakretati glavom, što kad opazi majka, reće mu : a što ti je ? Hm ! vidiš ženo, odvrti joj, ti sama znaš koliko smo novacah na ćizme slali tomu našem djakelu, pa gledaj samo u kakima je ćizmama došo, ni sare nemaju ! Majka dobra, da umiri oćca, a obrani i izgovori si djaka, reće mu : Ta šuti bogati ! sare su se izćešale, i poderale dobro je, kad je samo i tako došo. Jutrom ustane djak i stade se oblaćiti, dakako, otac ga je od milinja samo u njega gledao, motreći kako mu koga haljina stoji. Al, kad ugleda na njemu prsluk (prusluk), još se većim ćudom zaćudi nego na cipelih. Tu nemogao priřutiti, već mu reće : A kad si brže već molim te podero taj novi prsluk na ledji ? pa kad si ga već dao popraviti, al što si bisa dao toliku zakrpu metnuti na ledja ? Vidiš ! s prid ti je sasvim još nov i svilen, a sledji ti je tolika plava zakrpa, da nećeš smiti u kořilji izići prid svit. Jadni otac neznanjuć da se tako svit vara, nek je samo izvana sjajno i gladko, a iz nutri makar bilo i drpavo.